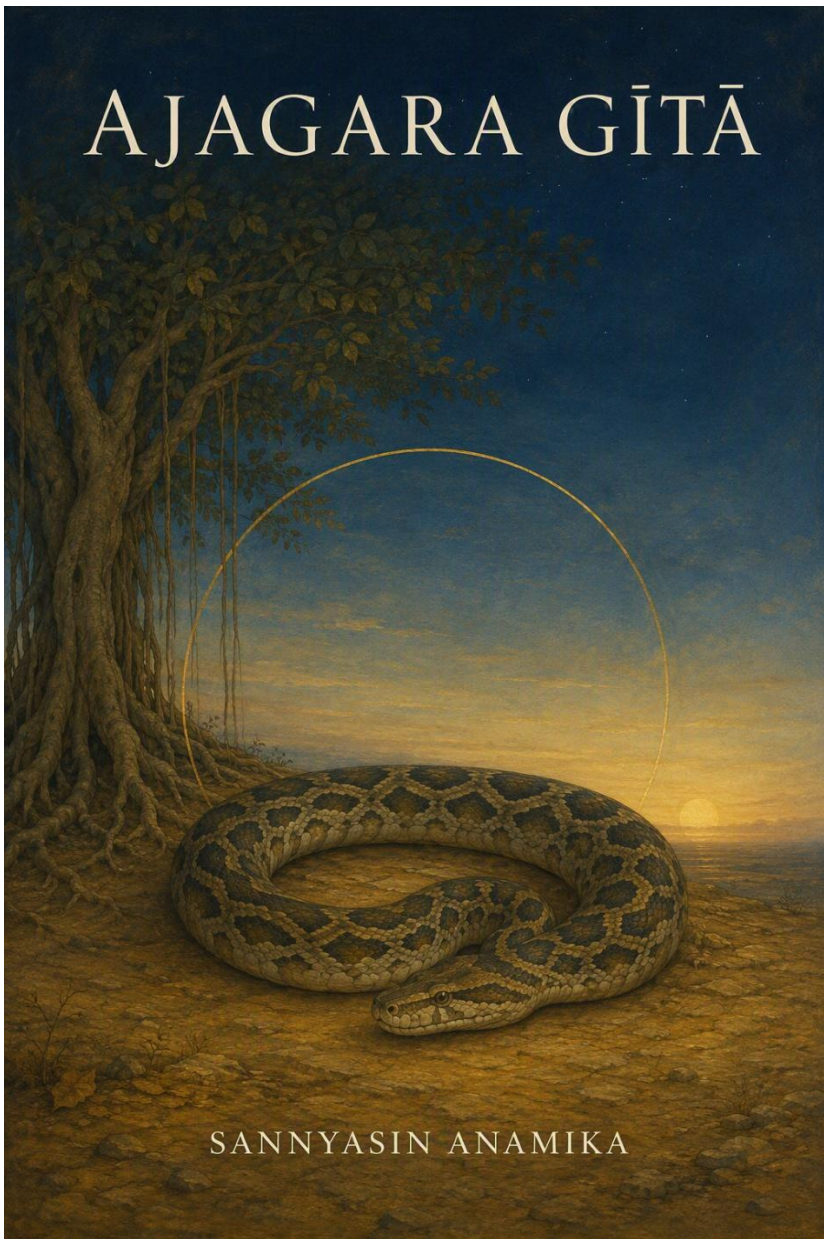

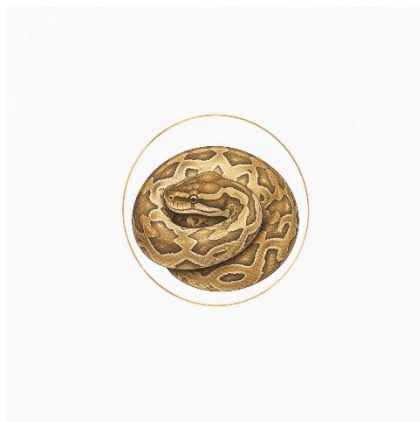
AJAGARA GĪTĀ

SANNYASIN ANAMIKA

Deze tekst is uitsluitend voor persoonlijk gebruik. Commercieel gebruik is niet toegestaan. Evenmin is het toegestaan de tekst te wijzigen, bewerken, geheel of gedeeltelijk te publiceren, of anderszins te vermenigvuldigen. © Copyright 2026 – Sannyasin Anamika

Ajagara Gita

Sannyasin Anamika

Inleiding

De Ajagara Gita behoort tot de stille wijsheid vertellingen van het Mahabharata. Zij staat niet als een zelfstandig geschrift buiten het grote epos, maar is opgenomen in het twaalfde boek, het Santi Parva — het Boek van de Vrede — en meer bepaald in het gedeelte dat handelt over bevrijding, het Moksadharma Parva. Daar onderricht Bhishma, rustend op zijn bed van pijlen, koning Yudhisthira over de wegen van dharma, onthechting en innerlijke vrijheid.

Binnen dit onderricht haalt Bhishma een oude dialoog aan tussen Prahlada en een naamloze rondtrekkende wijze. Prahlada ziet een mens die kalm en vrij door de wereld beweegt. Hij zoekt geen voordeel, treurt niet om verlies en lijkt in alle omstandigheden gelijkmoedig te blijven. Wanneer Prahlada hem vraagt naar de bron van die vrede, spreekt de wijze over de vergankelijkheid van al wat ontstaat en over een levenshouding die niets opeist en niets afwijst.

Het woord ajagara betekent python, de grote slang die stil blijft liggen en ontvangt wat vanzelf tot haar komt. De wijze neemt deze houding aan als een gelofte, het ajagara-vrata: niet uit traagheid of

onverschilligheid, maar uit vertrouwen in de natuurlijke stroom van het bestaan. Soms is er overvloed, soms schaarste; soms rust hij op een zachte legerstede, soms op de aarde. Wat komt, wordt ontvangen. Wat weggaat, wordt niet vastgehouden.

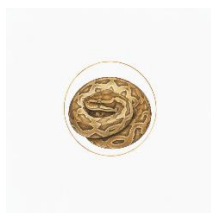
Traditioneel wordt het Mahabharata toegeschreven aan de ziener Vyasa. Historisch gezien is het epos echter niet het werk van één schrijver op één ogenblik. Het groeide gedurende vele eeuwen in mondelinge en schriftelijke overlevering, grofweg tussen de laatste eeuwen vóór en de eerste eeuwen van onze jaartelling. Ook het omvangrijke Santi Parva draagt sporen van verschillende tijden en stemmen. De precieze auteur en datering van de Ajagara Gita zijn daarom niet bekend. Zij kan het best worden verstaan als een oude, anonieme wijsheid dialoog die door de samenstellers van het epos in het onderricht van Bhishma werd opgenomen.

De leer van de stille slang is eenvoudig, maar niet gemakkelijk. Zij nodigt niet uit tot vluchten voor het leven, maar tot het loslaten van de innerlijke greep waarmee wij het leven naar onze wensen proberen te vormen. De wijze blijft beschikbaar voor wat het

ogenblik brengt, zonder zijn vrede afhankelijk te maken van bezit, zekerheid of erkenning. In die ontvankelijke stilte wordt onthechting geen hardheid, maar ruimte.

In dit boekje wordt dat oude onderricht in een serene, contemplatieve vorm ontsloten. De verzen, vertalingen en duidingen willen niet de plaats innemen van een kritische tekstuitgave, maar de lezer nabij brengen wat de python belichaamt: rust zonder verstarring, eenvoud zonder tekort en overgave zonder verlies van innerlijke helderheid.

Moge de Ajagara Gita een stille metgezel zijn voor wie midden in de beweging van de wereld het onbeweeglijke wil leren kennen — de ruimte in ons die niets grijpt, niets afwijst en daarom in vrede kan rusten.

Vers I

प्रह्लाद उवाच ।
अकिञ्चनः सुखं शेषे न शोचसि न काङ्क्षसि
कुतस्ते हृदये शान्तिरजगरव्रतस्थित

Prahlāda uvāca:

*akiñcanaḥ sukhaṁ śeṣe na śocasi na kāṅkṣasi;
kutas te hṛdaye śāntir ajagara-vrata-sthita?*

Prahlāda uvāca — Prahlāda sprak; akiñcanaḥ — zonder bezit, niets voor zichzelf opeisend; sukham — in vrede, gelukkig; śeṣe — jij rust; na śocasi — jij treurt niet; na kāṅkṣasi — jij verlangt niet; kutaḥ — vanwaar; te — jouw; hṛdaye — in het hart; śāntiḥ — vrede, stilte; ajagara-vrata-sthita — gevestigd in de gelofte van de python.

Vertaling

“Prahlada sprak: “Zonder iets voor jezelf op te eisen, rust je in vrede. Je treurt niet, je verlangt niet. Vanwaar ontspringt die stilte in je hart, o wijze, die leeft naar de gelofte van de python?”

Betekenis

De Ajagara Gita opent niet met een leerstelling, maar met verwondering. Prahlada ontmoet een mens die niets lijkt na te jagen en toch geen gebrek ervaart. Juist dat raadsel wordt de toegang tot het onderricht: hoe kan iemand zonder bezit, zekerheid of verwachting innerlijk rijk en rustig zijn?

De gelofte van de python is geen lofzang op traagheid. De python jaagt niet rusteloos achter voedsel aan; zij blijft waar zij is en ontvangt wat de natuurlijke orde brengt. Zo verwijst ajagara-vrata naar een geest die niet langer naar de wereld verlangt om zichzelf te vervolledigen.

Vrede ontstaat hier niet doordat alle omstandigheden gunstig zijn, maar doordat het hart

ophoudt zijn welzijn ervan afhankelijk te maken. Wat komt, mag komen. Wat gaat, mag gaan.

Kernboodschap

Wie niets opeist van het leven, ontdekt een vrede die door geen bezit kan worden gegeven en door geen verlies kan worden weggenomen.

Vers II

ज्ञानं चित्तस्य शुद्धेः कारणं भवति

Jñānaṁ cittasya śuddheḥ kāraṇaṁ bhavati.

jñānam — kennis, inzicht, helder weten
cittasya — van de geest, van het innerlijke
bewustzijn śuddheḥ — van zuiverheid, van
helderheid kāraṇam — oorzaak, grond, bron
bhavati — is, wordt, ontstaat

Vertaling

“Helder inzicht zuivert de geest en is de oorzaak van innerlijk ontwaken”.

Betekenis

Met kennis wordt hier niet alleen verstandelijke kennis bedoeld. Het is geen verzameling denkbeelden en evenmin het beheersen van een leer. Het is het inzicht dat ontstaat wanneer de werkelijkheid wordt gezien zonder de sluier van verlangen, angst en gehechtheid.

De geest wordt niet zuiver doordat wij haar met kracht proberen te veranderen. Zij wordt helder wanneer het onware als onwaar wordt herkend. Zoals modder in stil water vanzelf bezinkt, zo komen ook de bewegingen van het denken tot rust wanneer zij niet langer worden gevoed.

Zuiverheid betekent daarom niet dat er nooit meer een gedachte of emotie verschijnt. Zij betekent dat niets wat verschijnt nog wordt aangezien voor het Zelf. Gedachten komen en gaan, gevoelens rijzen op en verdwijnen, maar de stille aanwezigheid waarin dit alles plaatsvindt, blijft onaangetast.

Kernboodschap

Waarachtig inzicht zuivert de geest. Wanneer het onware wordt doorzien, verschijnt de oorspronkelijke helderheid vanzelf.

Vers III

सुखं दुःखं च लोकस्य चक्रवत् परिवर्तते
तस्मान्न हृष्येन्न विषीदेदात्मवान् धीर उच्यते

*Sukhaṁ duḥkhaṁ ca lokasya cakravat parivartate;
tasmān na hr̥ṣyen na viṣīded ātmavān dhīra ucyate.*

sukham - geluk; *duḥkham* - verdriet, lijden; *ca* - en;
lokasya - van de wereld, van het menselijk bestaan;
cakravat - als een wiel; *parivartate* - draait rond, keert
steeds terug; *tasmāt* - daarom; *na* - niet; *hr̥ṣyet* - zich
verheugen, opgewonden worden; *na* - niet; *viṣīdet* -
neerslachtig worden, wegzinken in verdriet; *ātmavān*
- innerlijk gevestigd in zichzelf; *dhīraḥ* - standvastige
wijze; *ucyate* - wordt genoemd.

Vertaling

“In deze wereld zijn verdriet en geluk als een wiel dat blijft doordraaien. Daarom raakt de wijze niet opgewonden en verheugt zich niet buitensporig, noch wordt hij neerslachtig en zinkt hij weg in verdriet. Wie in zichzelf gevestigd blijft, wordt een standvastig mens genoemd.”

Betekenis

Dit vers raakt het hart van de Ajagara Gita. Alles wat in de wereld verschijnt, beweegt in cycli. Dag wordt nacht, zomer wordt winter, winst wordt verlies en vreugde wordt verdriet. Niets is blijvend.

De geest probeert het aangename vast te houden en het onaangename af te weren. Daardoor wordt de mens heen en weer geslingerd door de voortdurende beweging van het leven. De wijze ziet echter dat beide voorbijgaande bezoekers zijn. Daarom bouwt hij zijn vrede niet op wat komt en gaat.

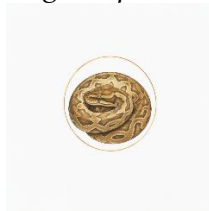
Dit betekent niet dat de wijze gevoelloos wordt. Hij blijft menselijk en open voor het leven. Maar zijn innerlijke evenwicht wordt niet langer bepaald door uiterlijke omstandigheden. Hij weet dat zowel geluk

als verdriet deel uitmaken van hetzelfde draaiende wiel.

Een mens die in het Zelf rust, vindt een dieper geluk en vrede dan de wisselingen van het bestaan. Vanuit dit rustpunt kan hij zowel voorspoed als tegenspoed ontmoeten zonder zijn innerlijke vrijheid te verliezen.

Kernboodschap

Geluk en verdriet komen en gaan als de spaken van een draaiend wiel; wie in zichzelf gegrond blijft, wordt niet door hun beweging meegesleept.

Vers IV

कामानामनुगच्छन्ति दुःखानि बहुधा नृणाम्
निराशस्य प्रशान्तस्य सुखं स्वयमुपस्थितम्

*Kāmānām anugacchanti duḥkhāni bahudhā nṛṇām;
nirāśasya praśāntasya sukhaṁ svayam
upasthitam.*

Kāmānām - van verlangens of begeerten;
anugacchanti - volgen of komen achterna; *duḥkhāni* -
zorgen, verdriet of lijden; *bahudhā* - op vele manieren;
nṛṇām - voor de mensen; *nirāśasya* - van degene die
niets verwacht; *praśāntasya* - van degene die diep
vredig is; *sukham* - geluk of vrede; *svayam* - vanzelf;
upasthitam - verschenen of aanwezig gekomen.

Vertaling

“Verlangens worden gevolgd door vele vormen van zorgen en verdriet. Maar voor wie niets verwacht en diep in vrede rust, verschijnt geluk vanzelf, zonder dat het gezocht hoeft te worden.”

Betekenis

In dit vers wijst de wijze op een van de diepste bronnen van menselijke onrust: het voortdurende verlangen naar iets anders dan wat al aanwezig is. De geest richt zich op wat ontbreekt, op wat nog verkregen moet worden, op wat misschien ooit geluk zal brengen. Daardoor wordt het huidige ogenblik zelden werkelijk bewoond.

Verlangen lijkt vaak een belofte van vervulling, maar draagt tegelijk de mogelijkheid van teleurstelling in zich. Wat men begeert kan uitblijven, verloren gaan of minder bevredigend blijken dan verwacht. Zo ontstaat een keten van hoop, spanning, vervulling en nieuwe verwachting.

De wijze van de Ajagara Gita heeft deze beweging voorzien. Hij verwerpt het leven niet, maar laat de

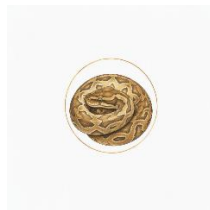
innerlijke afhankelijkheid van verlangens los. Daardoor ontstaat een blijvende vrede die niet wacht op gunstige omstandigheden.

Zoals de python niet rusteloos achter haar voedsel aanjaagt maar vertrouwt op wat de tijd brengt, zo leert ook de contemplatieve mens midden in het leven te rusten zonder voortdurend naar meer te reiken.

Wanneer verwachting verstilt, wordt zichtbaar dat vrede niet iets is wat bereikt moet worden. Zij was steeds aanwezig onder de golven van verlangen.

Kernboodschap

Waar verlangen de geest voortdrijft, ontstaat onrust; waar verwachting verstilt, openbaart zich de vrede die altijd aanwezig was.

Vers V

यदा लाभे न हृष्येत अलाभे न विषीदति
समदर्शी निरायासः स वै मुक्त इति स्मृत

*Yadā lābhe na hr̥ṣyeta alābhe na viṣīdati;
samadarśī nirāyāsaḥ sa vai mukta iti smṛtaḥ.*

yadā - wanneer; *lābhe* - bij verkrijging, winst; *na* - niet;
hr̥ṣyeta - verheugd raakt; *alābhe* - bij niet-verkrijgen,
verlies; *na* - niet; *viṣīdati* - neerslachtig wordt;
samadarśī - gelijk ziend, met gelijke blik; *nirāyāsaḥ* -
moeiteloos, zonder innerlijke inspanning; *saḥ* - hij;
vai - waarlijk; *muktaḥ* - bevrijd; *iti* - aldus; *smṛtaḥ* -
wordt genoemd.

Vertaling

“Wanneer winst hem niet verheugd en verlies hem niet terneerdrukt, wanneer zijn blik gelijk blijft zonder innerlijk inspanning, dan wordt hij waarlijk vrij genoemd.”

Betekenis

De wijze wordt niet heen en weer geslingerd door wat het leven hem geeft of ontnemt. Dat komt niet doordat hij onverschillig is, maar doordat hij iets heeft ontdekt dat dieper ligt dan bezit en verlies.

Mensen bouwen hun gevoel van eigenwaarde op hetgene zij verwerven. Wanneer zij krijgen wat zij wensen, ontstaat vreugde; wanneer zij verliezen wat zij liefhebben, ontstaat verdriet. De Ajagara Gita wijst echter op een vrijheid die voorafgaat aan beide.

Wanneer iemand met dezelfde blik kijkt naar wisselende omstandigheden ziet hij achter alle verschillen één en dezelfde onveranderlijke werkelijkheid.

De wijze leeft daarom zonder voortdurende innerlijke inspanning. Hij hoeft het leven niet

onophoudelijk te verbeteren, vast te houden of te bestrijden. Vanuit die eenvoud verschijnt een natuurlijke en blijvende vrede.

Kernboodschap

Wie niet afhankelijk is van winst of verlies en met gelijke blik naar alle omstandigheden kijkt, ontdekt een vrijheid die niet door de wereld kan worden gegeven of afgenomen.

Vers VI

यदृच्छया समायातं भुञ्जानो न विचालयेत् ।
लब्धालाभौ समौ यस्य स मुक्त इति कथ्यते ॥

*Yadṛcchayā samāyātaṁ bhuñjāno na vicālayet;
labdhālābhau samau yasya sa mukta iti kathyate.*

Yadṛcchayā - vanzelf, door wat zich aandient of door het toeval van het leven; *samāyātaṁ* - dat wat gekomen is; *bhuñjānaḥ* - ontvangend, genietend of aanvaardend; *na vicālayet* - laat zich niet verstoren; *labdha* - verkregen of ontvangen; *alābhau* - niet-verkregen, verlies of gemis; *samau* - gelijk; *yasya* betekent voor wie; *saḥ* - die; *muktaḥ* - bevrijd; *iti* - aldus; *kathyate* - wordt genoemd.

Vertaling

“Wat zich aandient in het leven, ontvangt hij zonder onrust. Ontvangen en niet-ontvangen, winst of verlies, zijn voor hem gelijk. Daarom noemt men hem vrij.”

Betekenis

Na het onderricht over verlangen en verwachting gaat de Ajagara Gita een stap verder. De wijze wordt niet beheerst door wat hij verlangt, noch door wat hij niet ontvangt.

Gewoonlijk meten mensen hun welzijn af aan wat het leven hun schenkt. Wanneer er overvloed is, voelen zij zich geslaagd; wanneer er verlies komt, voelen zij zich tekortgedaan of mislukt.

Zo wordt hun innerlijke vrede afhankelijk van omstandigheden die voortdurend veranderen.

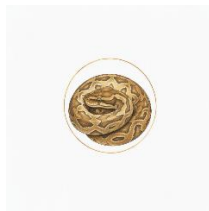
De manier van leven van de python is anders. De python neemt wat beschikbaar is en klaagt niet wanneer er niets verschijnt.

Niet uit onverschilligheid, maar uit inzicht. De python begrijpt dat geen enkel uiterlijk bezit blijvend is om de grond van zijn bestaan te vormen.

Zo leert ook de contemplatieve mens te rusten in vertrouwen. Niet de hoeveelheid die hij bezit bepaalt zijn vrede, maar de vrijheid waarmee hij ontvangt en loslaat.

Kernboodschap

Vrijheid ontstaat wanneer bezit en gemis hun macht wordt ontnomen.

Vers VII

अल्पेनापि तुष्टात्मा नित्यं स्वान्ते व्यवस्थितः ।
न बाह्येषु सुखं खोजेत् स्वयंपूर्णः स उच्यते ॥

*Alpenāpi tuṣṭātmā nityaṁ svānte vyavasthitaḥ;
na bāhyeṣu sukhaṁ khojet svayaṁpūrṇaḥ sa
ucyate.*

alpena api - zelfs met weinig; *tuṣṭa-ātmā* - tevreden van hart, innerlijk voldaan; *nityam* - voortdurend, altijd; *svānte* - in het eigen innerlijk; *vyavasthitaḥ* - gevestigd, verblijvend; *na* - niet; *bāhyeṣu* - in uiterlijke dingen; *sukham* - geluk, vreugde; *khojet* - zoekt; *svayaṁpūrṇaḥ* - uit zichzelf volledig, innerlijk vervuld; *saḥ* - hij; *ucyate* - wordt genoemd.

Vertaling

“Zelfs met weinig is hij tevreden in zijn hart. Voldaan, rust hij in zichzelf. Hij zoekt zijn geluk niet in uiterlijke dingen, want hij is innerlijk vervuld.”

Betekenis

De wijze verlangt niet naar steeds meer, omdat hij heeft ontdekt dat overvloed niet noodzakelijk tot vervulling leidt. Wie zijn geluk uitsluitend buiten zichzelf zoekt, blijft afhankelijk van omstandigheden die voortdurend veranderen.

Dit betekent niet dat uiterlijke schoonheid, vriendschap en gezond comfort worden afgewezen. Zij mogen er zijn en worden met dankbaarheid ontvangen. Maar zij vormen niet langer de bron van geluk.

Kernboodschap

Wie tevreden is met wat zich aanbiedt en in zijn eigen wezen rust, ontdekt een volheid die niet afhankelijk is van uiterlijke omstandigheden.

Vers VIII

पश्यन्नपि जगत्सर्वं नासक्तः परिवर्तते
साक्षीव तिष्ठते नित्यं स शान्तिमधिगच्छति

*Paśyann api jagat sarvaṁ nāsaktaḥ parivartate;
sākṣīva tiṣṭhate nityaṁ sa śāntim adhigacchati.*

paśyan - ziende, waarnemend; *api* - zelfs, terwijl; *jagat* - de wereld; *sarvam* - geheel, alles; *na* - niet; *āsaktaḥ* - gehecht, verbonden door verlangen; *parivartate* - mee verandert, meegesleept wordt; *sākṣī iva* - als een getuige; *tiṣṭhate* - blijft, verblijft; *nityam* - altijd; *sah* - hij; *śāntim* - vrede; *adhigacchati* - bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

“Zelfs terwijl hij de wereld waarneemt, wordt hij niet meegesleept door verlangen. Als een getuige verblijft hij in vrede.”

Betekenis

De Ajagara Gita leert geen terugtrekking uit het leven, maar een andere wijze van aanwezig zijn. De wijze sluit zijn ogen niet voor de wereld. Hij ziet haar zelfs helderder dan anderen. Het verschil ligt niet in wat hij waarneemt, maar in de manier waarop hij waarneemt.

Gewoonlijk raakt de geest onmiddellijk verstrikt in wat zij ziet. Aangename dingen wekken verlangen op, onaangename dingen roepen weerstand op. Zo ontstaat een voortdurende innerlijke beweging die de innerlijke vrede verstoort.

De wijze neemt echter de houding van de getuige aan. Hij ziet gedachten komen en gaan. Hij ziet omstandigheden veranderen. Hij ziet vreugde verschijnen en verdriet verdwijnen. Maar hij weet

dat geen van deze verschijnselen zijn diepste wezen raken.

Kernboodschap

*Wie de wereld waarneemt zonder ernaar te grijpen,
ontdekt de vrede van de stille getuige.*

Vers IX

न ममेत्येव यो नित्यं सर्वभावेषु तिष्ठति
त्यक्तसर्वपरिग्रहः स शान्तिमधिगच्छति

*Na mamety eva yo nityaṁ sarvabhāveṣu tiṣṭhati;
tyakta-sarva-parigrahaḥ sa śāntim adhigacchati.*

na - niet; *mama* - van mij; *iti* - aldus; *eva* - waarlijk, inderdaad; *yaḥ* - wie; *nityam* - altijd; *sarva-bhāveṣu* - in alle omstandigheden, in alle dingen; *tiṣṭhati* - verblijft, standhoudt; *tyakta* - losgelaten; *sarva* - alle; *parigrahaḥ* - bezit, toe-eigening, vasthouden; *saḥ* - hij; *śāntim* - vrede; *adhigacchati* - bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

“Waarlijk, wie in alle omstandigheden de dingen loslaat en niets vasthoudt, bereikt vrede.”

Betekenis

Een van de diepste wortels van onrust is het gevoel van bezit. Niet alleen materiële bezittingen worden als eigendom beschouwd, maar ook ideeën, overtuigingen, relaties, prestaties en zelfs ons eigen levensverhaal.

De wijze van de Ajagara Gītā ziet dat alles wat verschijnt tijdelijk is. Wat vandaag wordt verkregen, zal ooit verdwijnen. Wat geboren wordt, zal veranderen en oplossen.

Dit betekent niet dat hij zich van het leven afkeert. Integendeel, hij kan de dingen juist meer waarderen omdat hij ze niet krampachtig vasthoudt. Hij ontvangt wat komt met dankbaarheid en laat los wat vertrekt zonder bitterheid.

Kernboodschap

*Wie alles kan loslaten en niets als blijvend beschouwt,
ontdekt ware vrede, vrij van angst voor verlies.*

Vers X

न श्वो चिन्तां समाचष्टे नातीतमनुशोचति
वर्तमाने स्थितः शान्तः स मुक्त इति कथ्यते

*Nā śvo cintāṁ samācaṣṭe nātītam anuśocati;
vartamāne sthitaḥ śāntaḥ sa mukta iti kathyate.*

na - niet; *śvaḥ* - de toekomst, morgen; *cintām* - zorg, bezorgdheid; *samācaṣṭe* - koestert, onderhoudt; *na* - niet; *atītam* - het verleden; *anuśocati* - betreurt, blijft bewenen; *vartamāne* - in het huidige ogenblik; *sthitaḥ* - gevestigd, verblijvend; *śāntaḥ* - vredig, stil; *saḥ* - hij; *muktaḥ* - bevrijd; *iti* - aldus; *kathyate* - wordt genoemd.

Vertaling

“Hij maakt zich geen zorgen over de toekomst. Hij koestert noch betreurt het verleden. Hij blijft gevestigd in het huidige moment, vredig en stil. Zo iemand wordt vrij genoemd.”

Betekenis

De geest beweegt zich vaak tussen twee werelden die niet werkelijk bestaan: het verleden en de toekomst. Zij herhaalt oude herinneringen, betreurt vroegere gebeurtenissen of probeert voortdurend toekomstige omstandigheden te beheersen.

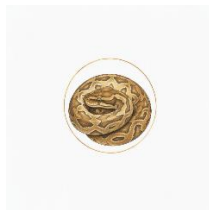
Daardoor wordt het huidige ogenblik zelden ervaren. Terwijl het leven zich hier ontvouwt, dwaalt de aandacht af naar wat geweest is of wat misschien ooit zal komen.

Dat betekent niet dat men geen herinneringen heeft of geen plannen maakt. Het betekent dat men zijn innerlijke rust niet langer afhankelijk maakt van tijden die niet aanwezig zijn.

Wanneer de geest ophoudt voortdurend heen en weer te reizen, ontdekt zij de stille ruimte van het nu. Daar wordt zichtbaar dat vrede geen toekomstig doel is, maar een werkelijkheid die altijd aanwezig is.

Kernboodschap

Wie het verleden loslaat en de toekomst niet voortdurend probeert te beheersen, ontdekt de vrede van het huidige ogenblik.

Vers XI

यदा सङ्कल्पजालानि शनैः शनैरुपार्जितम्
उपशाम्यन्ति चित्तेऽस्मिन् तदा शान्तिः प्रजायते

*Yadā saṅkalpa-jālāni śanaiḥ śanair upārjitam;
upaśāmyanti citte'smin tadā śāntiḥ prajāyate.*

yadā - wanneer; *saṅkalpa-jālāni* - netten van gedachten, voorstellingen en mentale constructies; *śanaiḥ śanair* - geleidelijk, stap voor stap; *upaśāmyanti* - tot rust komen, verstillen; *citte* - in de geest; *asmin* - in deze; *tadā* - dan; *śāntiḥ* - vrede; *prajāyate* - ontstaat, wordt geboren.

Vertaling

“Wanneer de voorstellingen van gedachten die de geest heeft geweven geleidelijk tot rust komen, verstilt de geest, en wordt vrede geboren,”

Betekenis

Onrust ontstaat niet uitsluitend door uiterlijke omstandigheden. Vaak is het de geest zelf die een eindeloos web van verwachtingen, herinneringen, plannen en zorgen spint.

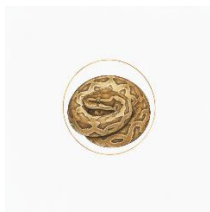
Elke gedachte lijkt een eigen werkelijkheid te scheppen. Zo leeft de mens dikwijls meer in zijn voorstellingen over het leven dan in het leven zelf. Het ene verlangen roept het volgende op, herinneringen voeden oude emoties en toekomstige verwachtingen brengen nieuwe zorgen voort.

Innerlijke vrede ontstaat niet door geweld tegen de geest. De gedachten hoeven niet bestreden of onderdrukt te worden. Zoals een meer helder wordt wanneer de wind gaat liggen, zo wordt ook de geest transparant wanneer haar voortdurende beweging geleidelijk verstilt.

Daarom benadrukt het vers de woorden geleidelijk — stap voor stap. Innerlijke rust is geen plotselinge prestatie, maar een natuurlijke rijping. Wat jarenlang is opgebouwd, lost meestal geleidelijk op.

Kernboodschap

Wanneer de geest haar eigen geweven netten van gedachten loslaat, verschijnt innerlijke vrede die altijd al aanwezig was.

Vers XII

कालः सर्वं हरत्येष न किञ्चित्तस्य शाश्वतम्
एवं ज्ञात्वा स्थितः शान्तो न मोहं प्रतिपद्यते

*Kālaḥ sarvaṁ haratyēṣa na kiñcit tasya śāśvatam;
evaṁ jñātvā sthitaḥ śānto na moham
pratipadyate.*

kālaḥ - tijd; *sarvam* - alles; *harati* - neemt weg, voert mee; *eṣaḥ* - deze; *na* - niet; *kiñcit* - iets; *tasya* - daarin; *śāśvatam* - blijvend, eeuwig; *evaṁ* - aldus, op deze wijze; *jñātvā* - wetende, begrijpend; *sthitaḥ* - gevestigd, standvastig; *śāntaḥ* - vredig, stil; *na* - niet; *moham* - verblinding, begoocheling; *pratipadyate* - vervalt in, geraakt in.

Vertaling

“De tijd neemt alle dingen met zich mee. Niets is blijvend. Wie dit werkelijk begrijpt, blijft gevestigd in vrede en raakt niet verblind door begoocheling.”

Betekenis

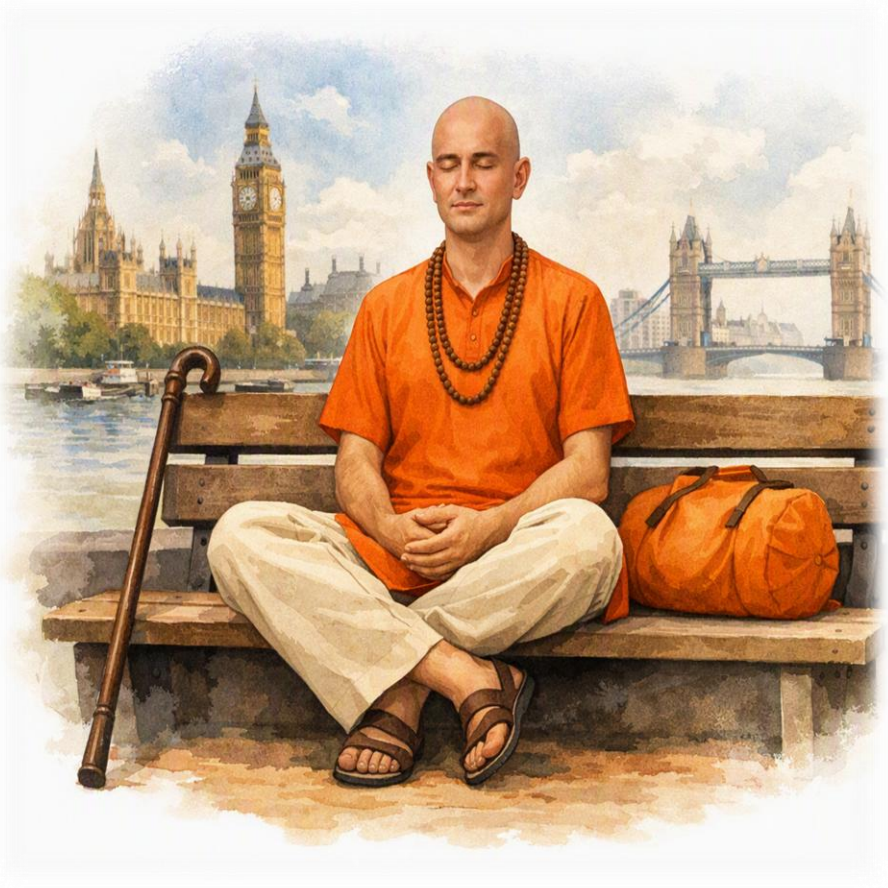
Het is de aard van het bestaan dat alles wat ontstaat, verandert en vergaat.

De mens lijdt vaak omdat hij wat vergankelijk is tot iets blijvends wil maken. Hij probeert momenten vast te houden, relaties voor altijd in stand te houden, en omstandigheden te bewaren zoals ze zijn. Maar de stroom van de tijd laat zich niet tegenhouden.

De wijze keert zich niet tegen deze waarheid en leert haar te aanvaarden. Daardoor wordt hij innerlijk vrij. Wanneer men niet langer verwacht dat het tijdelijke eeuwig zal duren, verdwijnt de innerlijke strijd.

Kernboodschap

Wie aanvaardt dat alles vergankelijk is, wordt niet langer verblind door wat komt en gaat.

Vers XIII

यः स्वभावेन सन्तुष्टः प्राप्ते नन्दति नाधिकम्
अप्राप्ते न व्यथां याति स योगीति निगद्यते

*Yaḥ svabhāvena santuṣṭaḥ prāpte nandati
nādhikam; aprāpte na vyathāṁ yāti sa yogīti
nigadyate.*

yaḥ - wie; *svabhāvena* - door zijn eigen aard, in zijn natuurlijke staat; *santuṣṭaḥ* - tevreden, voldaan; *prāpte* - wanneer iets verkregen wordt; *nandati* - verheugt zich; *na* - niet; *adhikam* - buitensporig, overmatig; *aprāpte* - wanneer iets niet verkregen wordt; *na* - niet; *vyathāṁ* - onrust, pijn, innerlijke smart; *yāti* - geraakt in, vervalt in; *saḥ* - die; *yogī* - yogi, verenigde mens; *iti* - aldus; *nigadyate* - wordt genoemd.

Vertaling

“Wie tevreden is in zijn natuurlijke staat, verheugt zich niet buitensporig wanneer hij iets verkrijgt, noch wordt hij door innerlijke onrust geraakt wanneer iets niet verkregen wordt. Zo iemand wordt een yogi genoemd.”

Betekenis

De wijze ontleent zijn tevredenheid niet aan uiterlijke omstandigheden, maar aan zijn eigen innerlijk wezen. Zijn vrede ontstaat niet doordat alles verloopt zoals hij wenst, maar doordat hij heeft leren rusten in wat hij werkelijk is.

Gewoonlijk maakt men geluk afhankelijk van wat men verkrijgt. Wanneer dit of dat gebeurt, denkt men tevreden te zijn en rust te vinden. Maar telkens blijkt dat oude verwachtingen plaats moeten maken voor nieuwe.

De wijze doorziet deze beweging. Daarom geniet hij van wat het leven hem schenkt zonder er zijn identiteit aan te verbinden. Wat komt, wordt ontvangen met dankbaarheid. Wat uitblijft, wordt

niet tot een bron van lijden gemaakt. Hierdoor verschijnt een natuurlijke tevredenheid die niet door de wereld wordt gegeven en daarom ook niet door de wereld kan worden afgenomen.

Kernboodschap

Wie rust in zijn eigen wezen, blijft vrij van zowel overmatige vreugde bij ontvangen als van verdriet bij gemis.

Vers XIV

नात्मानं परतो मन्ये न परं चात्मनोऽधिकम्
समदृष्टिर्मुनिर्नित्यं शान्तिं परमधिगच्छति

*Nātmānaṁ parato manye na paraṁ
cātmano'dhikam; samadr̥ṣṭir munir nityaṁ śāntim
param adhigacchati.*

na - niet; *ātmānam* - zichzelf; *parataḥ* - tegenover anderen, in vergelijking met anderen; *manye* - beschouwt, acht; *na* - niet; *param* - een ander; *ca* - en; *ātmanaḥ* - dan zichzelf; *adhikam* - hoger, meer waard; *samadr̥ṣṭiḥ* - met gelijke blik, gelijk ziend; *muniḥ* - wijze, ziener; *nityam* - altijd; *śāntim* - vrede; *param* - hoogste; *adhigacchati* - bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

“Hij acht zichzelf niet hoger of lager dan anderen. Altijd met gelijke blik ziend, bereikt de wijze de hoogste vrede.”

Betekenis

Mensen hebben de voortdurende neiging om zich met anderen te vergelijken en dit zorgt voor mentale onrust. Men zoekt bevestiging, verlangen naar erkenning of voelt zich tekortschieten. Trots en minderwaardigheid zijn daarbij twee uitersten van dezelfde beweging.

De wijze heeft deze valkuil voorzien. Hij hoeft zichzelf niet groter te maken en evenmin te verkleinen. Zijn waarde rust niet op succes, bezit, kennis of aanzien, maar op inzicht van wat hij werkelijk is. Zo rust de wijze in zijn natuurlijke staat.

Kernboodschap

Wie zichzelf niet langer met anderen vergelijkt, ontdekt een diepe vrede in zichzelf die vrij is van hoogmoed en minderwaardigheid.

Vers XV

ज्ञातव्येषु बहुष्वपि न सर्वं ज्ञातुमिच्छति
यथालब्धेन तुष्टात्मा स शान्तिमधिगच्छति

*Jñātavyeṣu bahuṣv api na sarvaṁ jñātum icchati;
yathā-labdhenā tuṣṭātmā sa śāntim adhigacchati.*

jñātavyeṣu - in de dingen die gekend kunnen worden;
bahuṣu - vele; *api* - zelfs; *na* - niet; *sarvam* - alles; *jñātum*
- te kennen; *icchati* - verlangt; *yathā-labdhenā* - met wat
verkregen of aangereikt wordt; *tuṣṭa-ātmā* - tevreden
van hart; *saḥ* - hij; *śāntim* - vrede; *adhigacchati* -
bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

“Hij kent geen verlangen om alle dingen te kennen, maar is tevreden met wat wordt verkregen of aangereikt. Zo bereikt hij vrede in zijn hart.”

Betekenis

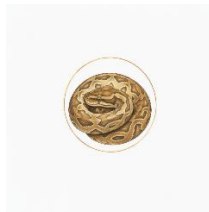
De menselijke geest wil voortdurend weten, verklaren en beheersen. Zij zoekt zekerheid in kennis en hoopt hierdoor alle onzekerheid uit het leven weg te nemen. Maar hoe meer zij verzamelt, hoe meer zij ontdekt dat er nog méér te weten valt.

De wijze is niet tegen kennis en verwerpt haar evenmin. Wat hij heeft losgelaten, is de onrustige drang om alles te moeten weten.

Hij beseft dat werkelijk inzicht groter is dan materiele kennis. Niet elke vraag hoeft opgelost te worden of vraagt om een antwoord. Hij neemt kennis aan wanneer zij zich aandient, maar beschouwt weten niet als bezit en maakt van niet-weten geen enkel probleem.

Kernboodschap

Vrede ontstaat niet wanneer men alles begrijpt, maar wanneer men niet langer de behoefte voelt om alles te moeten begrijpen.

Vers XVI

बहुभाषितमुत्सृज्य मौनेन रमते बुधः
यत्र शब्दो निवर्तते तत्र शान्तिः प्रजायते

*Bahu-bhāṣitam utsrjya maunena ramate budhaḥ;
yatra śabdaḥ nivarteta tatra śāntiḥ prajāyate.*

bahu-bhāṣitam - veel spreken, overvloedige woorden;
utsrjya - loslatend, achter zich latend; *maunena* - in
stilte, door zwijgen; *ramate* - verblijft, verheugt zich;
budhaḥ - de wijze; *yatra* - waar; *śabdaḥ* - geluid,
woord; *nivarteta* - tot rust komt, ophoudt; *tatra* - daar;
śāntiḥ - vrede; *prajāyate* - ontstaat, wordt geboren.

Vertaling

“De wijze vermijdt overvloedige woorden en verheugt zich in stilte. Waar woorden tot rust komen, wordt vrede geboren.”

Betekenis

Veel woorden ontstaan uit de behoefte om zichzelf te bevestigen, te verdedigen of te verklaren.

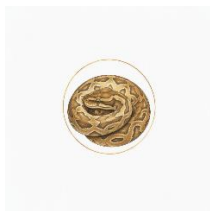
De wijze ontdekt dat niet alles gezegd hoeft te worden. Hij hoeft zichzelf niet voortdurend te bewijzen. Daardoor ontstaat een natuurlijke eenvoud in spreken en handelen.

Het woord mauna betekent meer dan zwijgen. Het verwijst naar een stilte waarin de geest niet langer voortdurend commentaar levert op alles wat gebeurt. In die ruimte wordt luisteren belangrijker dan spreken en waarnemen belangrijker dan oordelen.

Wanneer woorden hun juiste plaats krijgen, wordt zichtbaar dat sommige waarheden niet met taal kunnen worden overgedragen. Zij worden slechts gekend in de stilte zelf.

Kernboodschap

*Wanneer spreken plaats maar voor stilte, openbaart zich
een vrede die meer zegt en dieper is dan woorden.*

Vers XVII

शुभाशुभं परित्यज्य यथाभूतं निरीक्षते
रागद्वेषविनिर्मुक्तः स शान्तिमधिगच्छति ॥

*Śubhāśubhaṁ parityajya yathābhūtaṁ nirīkṣate;
rāga-dveṣa-vinirmuktaḥ sa śāntim adhigacchati.*

śubha-aśubham - goed en kwaad, aangenaam en onaangenaam; *parityajya* - loslatend, achter zich latend; *yathā-bhūtam* - zoals het werkelijk is; *nirīkṣate* - ziet, aanschouwt; *rāga* - aantrekking, gehechtheid; *dveṣa* - afkeer, weerstand; *vinirmuktaḥ* - geheel bevrijd van; *saḥ* - hij; *śāntim* - vrede; *adhigacchati* - bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

“Goed en kwaad, aangenaam en onaangenaam; hij ziet de dingen zoals zij werkelijk zijn, en laat ze los. Totaal bevrijd van gehechtheid en afkeer bereikt hij vrede.”

Betekenis

De menselijke geest beschouwd de wereld als duaal, verdeeld in tegenstellingen, zoals dag en nacht, eb en vloed, in wat zij wil behouden en wat zij wil vermijden. Elke ervaring wordt onmiddellijk beoordeeld. Nog vóór wij iets werkelijk hebben gezien, heeft de geest al beslist of het welkom is of niet. Daardoor leven wij niet in contact met de werkelijkheid, maar met onze geestelijke beoordeling ervan. Zolang deze beweging blijft overheersen, blijft innerlijke vrede moeilijk bereikbaar.

De wijze kijkt op een andere manier. Hij probeert de dingen te zien zoals zij zijn, zonder oordeel. Hierdoor blijft zijn geest helder en raakt hij niet vertroebeld door voorkeuren.

Kernboodschap

Wanneer aantrekking en afkeer hun macht verliezen over de menselijke geest, wordt de werkelijkheid gezien zoals zij is, en ontstaat innerlijke vrede.

Vers XVIII

यदा त्यजति सङ्गं वै हृदये निखिलं नरः
तदा स्वच्छन्दभावेन शान्तिं समधिगच्छति

*Yadā tyajati saṅgaṁ vai hr̥daye nikhilaṁ naraḥ;
tadā svacchanda-bhāvena śāntiṁ
samadhigacchati.*

yadā - wanneer; *tyajati* - loslaat, opgeeft; *saṅgam* - gehechtheid, vastklampen; *vai* - waarlijk, inderdaad; *hr̥daye* - in het hart; *nikhilaṁ* - geheel, volledig; *naraḥ* - de mens; *tadā* - dan; *svacchanda-bhāvena* - in natuurlijke vrijheid, spontaan en onbelemmerd; *śāntim* - vrede; *samadhigacchati* - volledig bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

“Wanneer de mens in zijn hart alle gehechtheid opgeeft, leeft hij spontaan in natuurlijke vrijheid en bereikt hij ware vrede.”

Betekenis

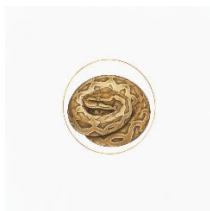
Verlangen, vergelijken, oordelen en gehechtheid houden de geest voortdurend in beweging. Gehechtheid kent geen liefde, want deze wordt vermengd met bezit, angst en afhankelijkheid. Hieruit ontstaat de drang om vast te houden wat eigenlijk vrij wil zijn.

De wijze leeft niet gehecht, maar spontaan in natuurlijke vrijheid. Hij waardeert wat het leven hem brengt maar verwacht niets. Hij kan genieten zonder te bezitten en loslaten zonder bitterheid.

Natuurlijke vrijheid betekent niet de vrijheid om alles te doen wat men wil, maar vrijheid die verschijnt wanneer men niet meer wordt bestuurd door innerlijke dwang.

Kernboodschap

*Wie gehechtheid loslaat, ontdekt een natuurlijke vrijheid
waarin vrede spontaan open bloeit.*

Vers XIX

मानापमानयोस्तुल्यो लाभालाभौ समो मुनिः
न चलत्यन्तरं यस्य स शान्तिमधिगच्छति

*Mānāpamānayos tulyo lābhālābhau samo muniḥ;
na calaty antaram yasya sa śāntim adhigacchati.*

māna-apamānayoḥ - eer en oneer; *tulyaḥ* - gelijk, hetzelfde beschouwend; *lābha-alābhau* - winst en verlies; *samaḥ* - gelijkmoedig; *muniḥ* - wijze, ziener; *na* - niet; *calati* - beweegt, wordt geschokt; *antaram* - innerlijk, vanbinnen; *yasya* - van wie; *saḥ* - hij; *śāntim* - vrede; *adhigacchati* - bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

Eer en oneer beschouwt hij als gelijk. Hij blijft gelijkmoedig bij winst of verlies. Innerlijk blijft hij onbeweeglijk, wat er zich ook voordoet. Daarom bereikt hij vrede.

Betekenis

De menselijke geest heeft behoefte aan waardering en angst voor afwijzing. Hierdoor zijn haar gedachten en handelingen afhankelijk van het oordeel van anderen.

De wijze heeft echter geleerd dat zowel lof als kritiek voorbijgaan zijn. Wie vandaag wordt geprezen, kan morgen worden veroordeeld. Wie vandaag roem oogst, kan morgen vergeten zijn. Daarom laat hij zijn innerlijke waarde niet afhankelijk zijn van het oordeel van de wereld.

Kernboodschap

Wie innerlijk onbeweeglijk blijft te midden van eer en oneer, winst en verlies, ontdekt een vrede die niet afhankelijk is van het oordeel van de wereld.

Vers XX

न किञ्चिदिच्छति धीरो न किञ्चिदवमन्यते
यथाभूतस्थितो नित्यं स्वात्मन्येव प्रसीदति

*Na kiñcid icchatī dhīro na kiñcid avamanyate;
yathābhūta-sthito nityaṁ svātmāny eva prasīdati.*

na - niet; *kiñcit* - iets; *icchatī* - verlangt; *dhīraḥ* - de standvastige wijze; *na* - niet; *kiñcit* - iets; *avamanyate* - veracht, wijst af; *yathābhūta* - zoals het werkelijk is; *sthitaḥ* - gevestigd, verblijvend; *nityam* - voortdurend, altijd; *svātmāni* - in zijn eigen Zelf; *eva* - waarlijk, alleen; *prasīdati* - vindt vrede, rust in helderheid.

Vertaling

“De standvastige wijze verlangt niets, noch keurt hij iets af. Hij blijft voortdurend gevestigd in het Zelf in welke vorm het zich ook aandient. Zo ziet hij helder en rust in vrede.”

Betekenis

Onze geest beweegt zich tussen verlangen en afwijzing. De mens voelt zich aangetrokken door wat aangenaam lijkt en verzet zich tegen wat onaantrekkelijk is. Hierdoor blijft de geest voortdurend in beweging.

De wijze heeft een diepere vorm van rust kennen leren kennen. Hij verblijft in een houding van open aanwezigheid, alwaar hij niets hoeft toe te voegen noch af te wijzen. Dit is geen passiviteit of onverschilligheid. Integendeel: de wijze is volledig wakker, maar ziet de werkelijkheid zoals ze is.

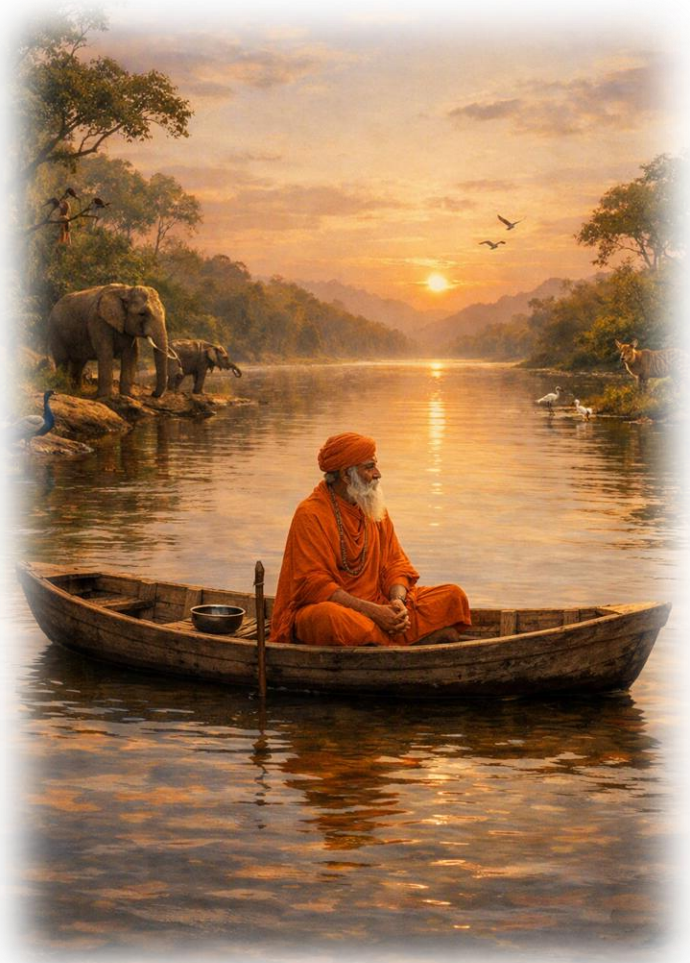
Veel lijden ontstaat doordat wij de werkelijkheid voortdurend vergelijken met onze verwachtingen. Wanneer die vergelijking wegvalt, wordt zichtbaar dat vrede niet bereikt wordt door de wereld te

veranderen, maar door helder aanwezig te zijn in het nu.

Kernboodschap

*Wanneer men niets meer najaagt en niets meer afwijst,
ontdekt men diepe vrede door eenvoudig te zijn.*

Vers XXI

कुर्वन्नपि न कर्ताऽसौ भुञ्जानो न च भोक्तृकः
सर्वकर्मसु निर्मुक्तः स शान्तिमधिगच्छति

*Kurvann api na kartā'sau bhuñjāno na ca
bhoktrkaḥ; sarva-karmasu nirmuktaḥ sa śāntim
adhigacchati.*

kurvan - handelend, doende; *api* - zelfs, hoewel; *na* - niet; *kartā* - de handelaar, de doener; *asau* - hij; *bhuñjānaḥ* - ervarend, ontvangend; *na* - niet; *ca* - en; *bhoktrkaḥ* - de genieter, de bezitter van de ervaring; *sarva-karmasu* - in alle handelingen; *nirmuktaḥ* - bevrijd, losgemaakt; *saḥ* - hij; *śāntim* - vrede; *adhigacchati* - bereikt, verwezenlijkt.

Vertaling

“Hoewel hij handelt, beschouwt hij zich niet als de doener. Hoewel hij ervaart, beschouwt hij zich niet als degene die ervaart. Te middel van alle activiteiten is hij vrij en bereikt hij vrede.”

Betekenis

De wijze verricht zijn dagelijkse handelingen zoals ieder ander. Hij loopt, spreekt, eet, rust en werkt. Toch is er een essentieel verschil: hij ziet zichzelf niet als de doener. Dit betekent niet dat hij zijn verantwoordelijkheid ontloopt of zijn taak niet zorgvuldig verricht. Zo blijft hij gevestigd in heldere aanwezigheid en diepe vrede.

De menselijke geest eigent zich iedere handeling toe, als haar verdienste of mislukking. Zo ontstaat een voortdurende last van trots, schuld, angst en verwachting.

Kernboodschap

Wie handelt zonder zich als de doener te zien, bevrijdt zich uit de illusie van de menselijke geest en bereikt innerlijke vrede.

Vers XXII

न किञ्चिदवशिष्येत ज्ञातव्यं यस्य चेतसि
स्वरूपेणैव तुष्टस्य शान्तिः स्वयमुपस्थिताः

*Na kiñcid avaśiṣyeta jñātavyam yasya cetasi;
svarūpeṇaiva tuṣṭasya śāntiḥ svayam upasthitā.*

na - niet; *kiñcit* - iets; *avaśiṣyeta* - blijft over; *jñātavyam* - te kennen, te begrijpen; *yasya* - van wie; *cetasi* - in de geest, in het bewustzijn; *svarūpeṇa* - door de eigen ware aard; *eva* - alleen, waarlijk; *tuṣṭasya* - van degene die tevreden is; *śāntiḥ* - vrede; *svayam* - vanzelf; *upasthitā* - verschenen, aanwezig geworden.

Vertaling

“Wanneer er niets meer over blijft om te kennen en de mens rust vindt in zijn ware aard, verschijnt vrede vanzelf.”

Betekenis

De menselijke geest leeft meestal vanuit een onvoldaan gevoel. Er lijkt altijd nog iets te ontbreken, iets dat gevonden, begrepen of bereikt moet worden. Daardoor blijft het zoeken doorgaan.

De wijze is tot de vaststelling gekomen dat geen enkele uiterlijke verworvenheid innerlijke rust kan schenken. Het voortdurende zoeken dient te worden opgegeven. Hierdoor ontstaat uiteindelijk een diepe tevredenheid die niet meer afhankelijk is van omstandigheden.

Kernboodschap

Wanneer het zoeken eindigt in de herkenning van het Zelf, verschijnt vrede vanzelf.

Vers XXIII

यत्र नास्ति ममत्वं च नाहंभावः प्रजायते
तत्रैव परमं शान्तं ब्रह्मभावः प्रकाशते

*Yatra nāsti mamatvaṁ ca nāhaṁbhāvaḥ
prajāyate;
tatraiva paramaṁ śāntaṁ brahmabhāvaḥ
prakāśate.*

yatra - waar; *na asti* - niet aanwezig is; *mamatvam* - het gevoel van "van mij"; *ca* - en; *na* - niet; *ahaṁ-bhāvaḥ* - het gevoel van "ik"; *prajāyate* - ontstaat, verschijnt; *tatra eva* - juist daar; *paramam* - hoogste; *śāntam* - vredevol, stil; *brahma-bhāvaḥ* - het bewustzijn van het Absolute, de staat van eenheid; *prakāśate* - straalt, openbaart zich.

Vertaling

“Waar de gedachte "ik" en "van mij" oplost, openbaart zich de hoogste vrede en wordt men één met het Absolute.”

Betekenis

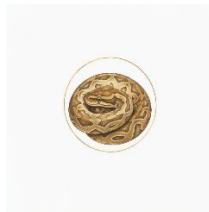
Zolang de geest denkt in termen van "ik" en "van mij", blijft er een subtiele scheiding bestaan tussen zichzelf en de wereld. Vanuit die scheiding ontstaan verlangen, angst, verdediging en strijd.

De wijze heeft echter ontdekt dat achter al deze bewegingen een bewustzijn aanwezig is dat niet verdeeld is. Dat bewustzijn behoort aan niemand toe en hoeft niets te bezitten. Het is eenvoudig aanwezig.

Het vers spreekt daarom over de ervaring van fundamentele eenheid. Dit is geen filosofisch idee, maar een levende herkenning. De zoeker ontdekt dat de vrede die hij zocht nooit buiten hem lag. Zij was altijd al aanwezig in de stille grond van zijn eigen bewustzijn

Kernboodschap

*Wanneer de gedachte "ik" en "van mij" verdwijnt,
openbaart zich de eeuwige vrede van de onderliggende
eenheid van het Absolute.*

Vers XXIV

यथा अजगरो नित्यमेव स्वभावेनैव तिष्ठति
तथा स्थित्वा परां शान्तिं मुनिर्ब्रह्मणि लीयते

*Yathā ajagaro nityam eva svabhāvenaiva tiṣṭhati;
tathā sthitvā parāṁ śāntiṁ munir brahmaṇi līyate.*

yathā - zoals; *ajagaraḥ* - de python; *nityam eva* - voortdurend, altijd; *svabhāvena eva* - in zijn eigen aard, volgens zijn natuurlijke wezen; *tiṣṭhati* - verblijft, rust; *tathā* - zo ook; *sthitvā* - gevestigd zijnde, verblijvend; *parāṁ* - hoogste; *śāntiṁ* - vrede; *muṇiḥ* - wijze, ziener; *brahmaṇi* - in het Absolute, in Brahman; *līyate* - gaat op, versmelt, rust volledig.

Vertaling

Zoals de python voortdurend rust, volgens haar eigen aard in haar eigen natuur, zo rust ook de wijze in de hoogste vrede en versmelt met het Absolute.

Betekenis

Met dit laatste vers keert de Ajagara Gītā terug naar het beeld waarmee zij begon: de python. Vanaf het eerste vers stond zij symbool voor een leven dat niet wordt voortgedreven door verlangen, angst of onrust. Nu wordt duidelijk dat de python niet alleen een beeld van eenvoud is, maar ook van volledige innerlijke vrijheid.

Gedurende de voorafgaande verzen werden één voor één de sluiers onderzocht die de mens van zijn ware natuur verwijderen: verlangen, gehechtheid, vergelijking, oordeel, trots, bezit, angst, het gevoel van "ik" en "van mij". Wat uiteindelijk overblijft, is het eenvoudige rusten in het eigen wezen.

De wijze hoeft niets meer te worden. Hij hoeft geen toekomst na te jagen en geen verleden te herstellen. Zijn vrede berust niet op omstandigheden, inzichten

of prestaties. maar rust in datgene wat altijd aanwezig was.

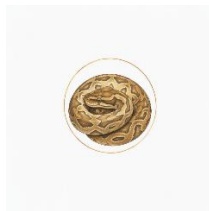
Daarom eindigt de Ajagara Gītā niet met een overwinning, een beloning of een verheven ervaring. Zij eindigt met rust. De rust van iemand die thuisgekomen is in zichzelf.

Zoals de python onbeweeglijk lijkt en toch volledig deel uitmaakt van de stroom van het leven, zo leeft ook de wijze midden in de wereld zonder erdoor gebonden te worden.

Daar, in die natuurlijke eenvoud, openbaart zich de vrede waarnaar de zoeker altijd heeft gezocht.

Kernboodschap

Wie rust in zijn ware natuur ontdekt de vrede waarin niets meer hoeft te worden bereikt en versmelt uiteindelijk met het Absolute.

Sannyasin Anamika (Dirk Eeckhaut, België, 1957) leeft teruggetrokken als karma-yogi en mysticus. Hij deelt zijn kennis en ervaring via geschriften en publicaties. Zijn spirituele zoektocht van meer dan veertig jaar bracht hem in contact met talrijke oosterse en westerse tradities, die hij met toewijding bestudeerde en beoefende.

Onderweg ontmoette hij ook misleiding, manipulatie en het misbruik van spiritueel gezag. In de loop der jaren leerde hij het ware van het valse te onderscheiden, en nam hij afstand van rigide, geïnstitutionaliseerde tradities die meer gericht zijn op het behouden van hun structuren dan op het ondersteunen van de oprechte zoeker in diens innerlijke ontvouwing.